

Womhaj Bóh!

Cziklo 33.
12. nov.

Lětnik 1.
1891.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Smolerjez knihiczišcežerńi w Budyschinje a ƚu tam dostacź sa shtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

25. njedzela po ƚwj. Trojizy.

Mat. 24, 15. 16: Hdyž wy widzecź budzeczje to hrosne a žadławe wupušćenje, wot kotrehož je prajene psches profetu Daniela, ƚo steji na ƚwjatym měscze (shtóž to lasuje, tón wopomń jo!), tehdy njech cžekaju na hory, kotsiž we židowskiu kraju ƚu.

Zyrkwine lěto na kónz khwata. Tele pošlednje nje-dzele ƚu sa naž sa wschěch wošebje wažne, dokelž naž wschě na to dopominaju, kať ƚo nam cžas a žiwjenje minje, kať i nami žiwjenje spochi dale na kónz khwata, a kať jowle kóždžicžke Bože stworjenje ƚame ƚwojemu kónzej napscheczimo dze. Kať w rězy woda ženje a nihdže stejo njewostanje, ale spochi bęžo dale khwata, takle tež cžas i nami spochi duzy dale do předka khwata a naž pschezo duzy dale wjedže, hacž tam na wschěm pošledku wschitzy psched ƚamymi tymi wrotami nještejimy, i kotrymiž ƚo nuts do tameje wěcznosczje dze. Móhło cži jowle ua ƚwěcze shto wažnišche bycz, hacž tale wěcznoscz? Shtó ƚo njechal dacž wubudžicž, a njechal ƚam na ƚo pomyšlicž, hdyž ƚebi pschi ƚebi mjelcžo wopomni, jo tam na njeho wěcznoscz cžaka?

Jowle je wo tym ƚłyschecž, kaťki je měło město Jerusalema kónz. Wone bu tam wscho do cžišta skazene a wscho do cžišta wutupjene. Powjescž wo tym, shto je měło wone cžerpicz a kať je ƚo jemu tam něhdy seschło, steji nam tu psched woczomaj, kať wscho žahle palate płomjo, a i njeho nam tajka ƚwětlina napscheczjo stupa, kať cžył Bóh tón Anjes i nej kóždžicžkemu ludej a kóždžicžkemu cžaskej ƚwězu sařwěczicž, ƚo móhl ƚebi kóždy cžłowjek i cžasom wopomnicž, kaťki ƚurowy je Bóh, hdyž pschińdže cžłowjekow sa wschě jich hrěchi domachpytacž.

Wo tymle wutupjenju Jerusalema tu našch Anjes jowle dženša i nami rěczi. Jako kšchescžijenjo dyrbinny ƚo dženša wschitzy dacž na wscho tole dopomnicž, hdyž i tymle zyrkwintym lětom sažo na kónz khwata. Ale i dobom dajmy ƚo tež na to dopomnicž, kaťki kónz směje tu wschitko junu na semi.

Jesus bę ƚwojim wuczomnikam pschischoł prajicz, na cžim budže móž kóždy pošnacž, ƚo je tu sa Jerusalema cžas, hdyž je i nim na kónzu, a hdy budže tu sa wschěch wobydlerjow wulki cžas, ƚo dyrbja cžinicž, ƚo móhli i khwatom a bje wscheho komdženja ƚami i tuteho města wuńcž. Wón praji: Tehdy to budže, hdyž budže tam na ƚamym ƚwjatym měscze hrosne a žadławe wupušćenje.

Kať měle ƚo tele ƚłowa i prawdu wukłascž, wo tym drje wukładowarjo ƚwjateho pižma wschitzy bjes ƚobu do cžišta psches jene nejžbu, ale shto je nam tón Anjes cžył se wschěm tym prajicz, sa tym budžemy móž najlěpje pschińcž, hdyž ƚebi tu na to pomyšlimy, kať je tam tehdy se ƚamym Božim ludom stało. Tónle lud bę ƚo wschón schoł Boha wotrjez, ƚlub i nim bę jemu schoł slemicz, ƚwojeho sbóžnika bę póhanam dał, ƚo bychu jeho cži schli na kšchicž pschibicz — wscho tole bę tajkele „hrosne a žadławe wupušćenje na ƚwjatym měscze“. Hinať Bóh cžinicž njemóžesche, — wón dyrbjesche hicž a wschón tónle lud pschińcž khostacž a nad nim ƚurowy ƚud dzeržecž. Haj, wschón tónle lud bę tajki skazeny, tajki sly, ƚo bjes nim skoro nihto wjazy njebę, kiz budžishe byl we wutrobje wschón bjes sčosče a bjes skazanja. — Na wscho tole dyrbjachu Jesusowi wuczomnizy hicž kědžbowacž, a na wscho tole dyrbjachu hicž i jařnymaj, njesacžmjenyuj woczomaj hladacž.

Schtož wšcho tole nastupa, dyrbjal bycz dženšnišchi džen kóždy wot naš runje tajki, kajnyž šu byli něhdy wuczomnizy. Kóždy wot naš dyrbjal hicz šam na to hladacz, šo měl šam šwojej woczy jašnej, šo móhl šebi š nimaj hicz šwěru tónle našch czaš wobhladacz, a šo móhl š nimaj hicz na to fedžbowacz, š čim šo našch czaš wušnamja. Něchtóžkuliz šebi tu špochi „stare šaidžene czašy“ šhwalí a měni, šo je bylo tehdy wšchudže špochi wšcho „dobre“ — temu pať nihdy takle njeje. Ale šchtož šebi woczy njeje dať š pěškom šamjetacz a šacžmicž, tón dyrbjal tola šam widžecz, šo šo „našch czaš“ pšched dru- himi š tym wušnamja, šo móžesch tu dženšnišchi džen wjele wjazy tajkich čłowjekow nadeńcz, kiž šu šo Boha a Šhry- štuša wšcheho wotrjekli, hacž je tu hewaf hdy tajkiche bylo; šo je tu wotpad wot Boha pola naš wjele hóršchi, hacž kajkiž je tu hdy přjedy do našcheho czaša hdže byl.

Dženšnišchi džen je tu a tam pať tón pať tamón, kiž we wutrobje šam niz kufka haniby nima, ale tu tať rěczy, kaž byl Bóh luby Šnješ nětkle nicžo wjazy njeplacžik; bójške wězy nam tajzyle bledžatojo hanja a maja š nimi šwoje hrošne, hlupe šměchi. Tajkele něšchto šo tu tola hewaf nihdy staťo njeje. Tole pať šu wšcho jara hrošne „šnamjenja našcheho czaša“. Wužitk našch narod š nich nješměje. Prošch kóždy šam ša šo Boha wo čžistej jašnej woczy, a šchtož tajkej hižo ma, tón hladaj, šo móhl šebi wobej šwěru wšchej jašnej šdžeržecz.

(Wšchětny Bóži Šhlěb.)

Rošdželene pucze.

Po němškim Šana Šjedricha.

(Potracžowanje.)

Bě štrašna nóz ša Šodežanškich byla, ale wona bě tola wjele wutrobow móžnje pšchimala a šarar Šindnar namaka pšódnu šemju, jako pšchichodny džen šwoje napominanje š nowemu lětu do wošady wołašche. Šdžez tón Šnješ šam še škutkami tať wóšje předuje, tam je ša pšchipowjedanje jeho šłowa měšto derje pšchi- hotowane. Šarar bě hižo doľho wotjěť a hišcže pšchezo štejachu něťoši š Šodežanškich burow pšched žyrkwiny mi durjemi šhroma- džení a rěczachu wo runje šhyschany m předomanju, šchtož šo hewaf porědko šta, doľelž š wjetšcha jeno wo wjedrje, žitowych řlacžišnych a podobnych wězach rěczachu. W nim bu jim jašnje a móžnje prajene, šo tež pola nich stare šo pšchezo bóle minyčž dyrbjěšche a šo š nowym lětom nowy šapoczatk čžinicž. Živy Bóh šam bě štaru šchłodu š jich wšy wotštronik; něť dyrbjeli tež wšchě druge šchłody pšchimacz, šo bychu njeđželške hřeči pšchestaťe, šo bychu nje- pōžcziwosče młodeho luda wotějerale a wšcha bješbōžnosčž bóle šadžewana byla a šo by wšcho šo wobnowiľo po Bóžej woli pšchēs potutu a wěru.

„Prawje wón ma“, džešche jedyn tyč mužow a drušy mě- njachu tež tať. A Wylem Šeichart, kiž hižo dawno dla šwojeje pobožnosče wjazy šapřewany njeťe, ale na šotrehož wšchitzu š do- wěrjenjom a pšchipōšnacžom hladachu, bě š čžichim wješelom na to pošluchať a potom prajil: „Šaj, šušodžo, wón wšchať ma prawo. Ale něť je našcha štarosčž, šo my to niz jeno prajimy, ale po tym tež čžinimy. Šchetož šchtož mě dobre čžinicž a nje- čžini, tón ma hřeč.“

Wjele dobrých šłowom bu hišcže rěczanych a wjele dobrých wězow wobšamknjených, ale by šo šnano šašo staťo, kaž tať hušto, šo šo pšchibšłowo dopjelni: „Pucz do hele je š dobrými pšchede- wšacžemi pleštrowany“, jeli šo njeby šašo živy Bóh šłowo rěczal w prawym czašu, šotrež by na prawe měštno padnuťo.

O, tať bě tať žalostnje bylo tamny njeđželšti wječor, jako šonje bura Bomsowa š prošnym wosom a bješ pohončža do wšy pšchihnašhtaj. A jako wješnenjo š latarnjemi do čžimoweje nozy won ša Bomsom pytačž džeču, dha nje móžachu ša doľhi czaš nicžo namacačž, doniž pšchi mošče bleděho šrawneho čłowjeka pytnuču. To bě doľhi Mišhal Boms, kiž bě pšcheczíwo wšchěm macžěrnym proštwam: šo čžyť tola wot něťka njeđželu šwječicz a šo čže wona hišcže na šwoje stare dny rady wšcho škomdžene njeđželške šwječjenje šašo dobre ščžinicž, njeđželu popoľdnju do hole jěť, šo

by šebi kufk drjewa narubať. Šchto rodželšche wón wo njeđželu! Wšchať móžesch na njej čžinicž, šchtož šo jemu lubješche a ničťo nje měješche jemu nicžo roškasowacz. Šať bě něť pšchibšłowo, šo bě Mišhal pšchi mošče dele panyť a šo bješhtaj šonje šo špšchikej, to nje móžesch ničťo prajicz a nješbožowny tež niz, pšchetož ležěšche w hłubokej womorje a šrej bješšche še štrašchneje rany na hłowje a žadyn lěkar nje móžesch wjazy pomhacz. Šchetož jako runje woľnōž bijěšche, dha bě Mišhal Boms wumrjek. A šašo běču Bóže štrožele pšchēs wošadu šchle a bě jich wjele, kiž Bóži poršť pošnachu. — To džešche šchotčže Šeichartej wšcho pšchēs myšle; ale na to, šchtož bě šam čžinil po tym, šo bě šo jemu ryčhtarške šaštojštwō pšchepodaťo, tať bě šrucže a pšcheczelníwo kaž šo šklušcha wšchěm štarým njerodam a nje pocžinkam napšcheczíwo štušit, tať njebē přjedy š měrom byl, doniž njebē šprawy a šchescžijanski muž štaru šorcžmu kupil a tam šošpodariť bješ šawjedženja nje- šbožowneho Barthela, tať bě do žyrkwineje rady powoľany tam š čžistym řhodženjom a š řhrobšym šłowom wošadnyč na to jene dopominať, šchtož je nušne, a tať wulki džel pošpšchenje w Šode- žach jeho šašklušba bě, na to pošorny muž nješpomni. Šeno Bóžu šrašnosčž wjeđželšche wón šhwalicz w šwojej wutrobje, šotrež bě w wōjnje dobrego pšcheczíwo štemu w Šodežach dobywala.

A něť ležachu Šodežy njeđželu na njeđželu w čžichim měrje, a něť bě haťle řjenje wo wšy, šotrež bě wšchať hižo pšchezo tať pšcheczelníwo a lubošnje w čžerstwyč šelenyč šahrodľach ležala, wobdata wot tucznyč šłow na jenyč a wot bohatyč žitowych pošow na druhich bľach, šo bješche kaž šrucž paradisa, ale hdyž šchťo čłowjekam wo wšy přjedy do woblicžža pošlada, móžesch šo w wutrobje řrudžicz, pšchetož tam bě hřeč šwoje jašne šľedy šawoštajil. Něť pať šwěczěšchtej šo měř a wješele š woczow, něť klincžěšche něťotřezkuliz dobre šłowo na hubomaj — a bě wšcho něť tať wjele řjenišcho. A to čžujěšche šchotka Šeichart šlu- beľo w šwojej dušci a šbēhnu šo š džaťnym wušnacžom: „Šhwal teho Šnješa, moja dušcha“, šo by šo něť š šwojim lubym do šahrodny podať — ale tu škapasche něčťo wo durje a na jeho hľoš Šorcžmarjež Šaňža šastupi. „Man da wam wjele dobrego prajicz a poščele jow list.“ Muž tē wopnyť čžinil pola bliškich pšcheczelow w měšcže a jako bě na dompuczju nimo pošta šchot, bě pošťišti šaštojšniť, kiž jeho šnajěšche, šo jeho woprašchať, hacž njeby čžyť list ša Šeicharta šobu wšacz, kiž bě runje pšchibšchot. To bě list, šotryž Šaňža pšchinješe. Šchotka pošlada rucže na njōn: „Na gmjeniške pšchedštejčžerštwō w Šodežach“ šteješche na nim. To móžesch šnano hamške pišmo bycz — to ma czaš š jutiš- šchemu. Ale ně — wón šnajěšche řuku wšchěčž šaštojšnikow, š šo- trymiž měješche čžinicž; tež njebē na lišcže žadyn hamššti šygl.

A šašo wobhlada šebi šchotka napišmo a řuka šda šo jemu tať šnata, ale njeťe, čžeja je a šomu ju pšchizpěcz; a pošťiške šnamjo „Bremen“ — duž leczí jemu myšľ pšchēs hłowu — móhťo to móžno bycz? Š šchepotazej řuku wottorča nahle wobalku a poš- hładawšchi na maľo řyncžłow w lišcže jemu list š řuki wupadže a š wōtryč hľoškom jeho džať a wješele klincžěšchtej; potom štykny řuzy a pošlada němy a hľuboko pošnuty š njebjekam. Ššōncžnje pať šbēhnu list a bješšche won a hižo š daloka list š wškanjom šwojej žonje pošasujo woľa: „Macžil! wón je živy, mōj Šerst je živy. Šhwalba budž Bohu!“

A hdyž tež šo jeho luba mandželška š wopředka štroži, jako šwojeho mužš tať rošhorjeneho pšchibžecz widžěšche, dha něť šbo- žowna na wješeleho hladajo řyncžki š jeho řuli wosnje a čžita: „Čžescžene wješne pšchedštejčžerštwō prošču wo dobrocžíwe wot- molwjenje, hacž je jenicžti šyn přjedawšcheho bura Šarcžina Šei- charta, š mjenom Šilhelm, hišcže živy a hacž w Šodežach byđli. Šajpodwōšnišcho Šerst Šrendel. W Bremenje w šošcženju š šťotej šōđži.“

(Potracžowanje.)

Martha.

Powuczaze powjedańczko w šibanjach našcheho czaša wot Š. Š.

(Potracžowanje.)

4.

Martha w šahrodže.

Martha drje njebē wuczena w šahrodništwje, ale pola šahrod- nika bě šebi wšchelake wothładaťa a měješche tež š tajkemu dželu šošcht a luboščž.

Wokoľo šahrodny běču wjěťby našadžane, wot šotryčž šebi hōľzaj ša šorby, šotrež pleczěšhtaj, wulki řejašhtaj. Šemju wona hušto a hľuboko řyješche — to měješche ša nušne — 15 pašow

hłuboko ju sbehasche, hdyž rjadku czinjesche. To ma dwoji wuzitk. Korjen móže hłubje pschimacz, n. psch. pola lenu a runklyz, a so lepje řodža. Wona mějesche jenož jenu kosu a hnoj bėsche teho dla žadny, duž řebi psches wschelake druhe řredki pomhasche. Wschitkón njerjad, řiz narosće, wona na hromadu mjetasche, so by tam řhniť, potom tež bčoto ř wjeřneho pschirowa, řmjecze a popjeť nuts mějesche. Wschitku mydlišnu wona do řahrody noschische; to je dobre hnojenje řa řahrodu. Řurjazn hnoj je tež dobry řa wěste rostliny. Marthā drje njerady pjenjesy wudawasche, ale řa řwoju wulku rjadku řodže lěto wulki wős hnoja řupi; řon jej dobru dań njeřesche. Běrnjaze řele wona hromadžesche a potom řpali, popjeť pať řthowa, dofelž je dobry ř plókanju.

Čitārijam řo řnāno dživno řda, řo řo wschitke tute maliczkosće nāspomnja, ale ř pjenjeřka bywa toler. Hdyž wona wscho to njeby hromadžika a na hromadu czinika, njeby jako řhuda řona řwoju řahrodu dořcz hnojicž mōhla. Marthā mějesche nājriješche plody zřleje wřy w řwojej řahrodzy. Wulka rjadka ležesche 1½ stopy wřsche druheje řahrody a bu dwě stopje hłuboko řnta a bohacze hnojena. Nājprjedy řhjesche řolotej, pořdžišcho řellerij. Hdyž řo deřczik njeřchindže, řo rjadka řodžy džen ř pschirowa pokrjepi. Řodže lěto Marthā na teřřamej rjadzy teřřame plahowasche, řchtož řo derje radži. Wot teje wulkeje rjadki wřcho wuřbhtkowa, řchtož dyrbjesche řa wotnājecze řahrody plāczicž; řa to řo řtarasche, řo bėsche řtajnje přenja na wifach a řo nājlepřchu plāczišnu dořta. Hdyž ma řodžy wřcheho dořcz, je maľo řařkuzicž. Druhđže w řahrodže mějesche Marthā, řchtož řama řa řwoje řospodāřstwo řrebasche: bėrnny, bunny atd. Tež řanowch jahodkow tam mějesche. Tež nělotre řadowe řchtohy bėchu w řahrodže; řad wona řamarjesche, řušchesche a dječzom rořdželesche; ale řame brācz řebi njeřmėdžachu, āni řpadāny řad řbėracž. Wona derje wjedzesche, řo dječzi, řajři njeřrařny řad ředžo, jenož řschelōhřo řthorja. Tute njeřrawe plody Marthā hromadžesche a prařowasche, hdyž bėchu mjehře, a řchtož bė wuprařowala, potom w řhornzu řady řhachlow řtaji, řať mějesche řwoje řiřako.

Dječzi, wōřebje teř holzy, rōže plahowachu a řusto řo zřfi dživachu, řajře řjane rōže na wōřnje tuteje maľeje řhėži řtejachu. Hdyž řo rōže lubuja a plahuja, řdželānosć człowjeka do předka dže a ř tym tež pōřnacze Bože; pschetož to prařchenje pschezo blisřko leži: „řchto je te řjane rōžicžki řtworit?“

Bur je řordy na řwōj pluh, ale řopacz praweho řahrodniķa mōže řiřczze wjazn pschinjesč. W řüringřkej řym řahrodniķa řnať, řiz ř jutrow wobdželasche a řa lěto 1000 toler řa řrunty, hnoj a řřdu plāczesche a bėsche tola muž w dořnych wobřejnosćach. To řo řadny bur ř nim njeřuna. Nājwāžniřche prařchenje njeje: řať wjele řchto řoržow ma, ale: řať wjele ma na řodžym řoržu! Maľe wobředženřstwo řo psches pilne, wobřladniwe řospodāřenje powjetschi, wo tym dawa nam Marthā řařny pschiklad.

5.

Marthā a wuczeť.

Marthā bėsche jako dječzo czitacz, račnowacz a piřacz nāwulka, pořdžišcho je řo w tym dale wudokōnjala a na wuknjenje njeřabyřa; wona mōžesche teho dla tež na dječzi ředžbowacz pschijich řchulřich dželach. Nělotre wėzy drje řo w nāřchim czāřu wucza, n. psch. řtawišny, řřřowanje, wopiřanje řtwōřby a pschirōdy (natury), řotrež bėchu jej zuse. Duž řebi wot dječzi powjedacz dawasche a ře řwojim řtrowym rořomom wřcho bōřny řapřhija. Wōřebje powuczāza řa zřly dom bėsche řchulřka řnihownja (bibliotheka), řotraž bėsche řo wot towarřstwa řařožika a řotraž řara wjele pschipada nāmařa. Marthā řa mēřoz řrořch řapřaczji a mějesche pschezo dobre řnihi w domje. To bėchu řjane řařnje, powuczāze powjedāncžka, wopiřanja pucžowanjow, powjescze wo řahrodniřkim a ratařřkim džele, wopiřanja řiwjenja řlawnych mužow a řonow, powuczenja, řať mamy řo řa řdžerjenje nāřcheje řtrowosćze řtaracz a druhe wuzitne wėzy, řiz řwjeřelujā a powuczāja. Čłowjek řenje pschewjele njenawuknje, pschetož řřadnosć pschindže, řo mōže wřcho derje wuzicž. Řoklad, řiz mařch w řłowje, řo tebi řenje njeřradnje a řchtož je wjele nāwuknyť, w nury řterje wupuczā nāmařa. Hdyž je dječzo nēřchto řōdneho nāwukřo, mōže řwoje řbože czinicž.

(Řokracžowanje.)

Generalna řynoda pruskeje řrajneje řřřwje.

11. novembra po řralowřkej pschifāřni generalna řynoda (t. j. řhromadžišna) w řarlinje řhromadže řtupi. Wona je nājwāžniřcha

řhromadžišna pruskeje řřřwje, runje řať wāžna řa řřřej, řať řrajny řejm (Landtag) řa řraj. Řodže řcheste lěto řo powōřa a do njeje řkuschēja: 1. 150 řobustawow, řiz řo wot provinřialnych řynodow jenořlwnych provinřow wuřwōleja, 2. 6 profesōrojo, řotryčž uniwersity w řarlinje, řönigsbergu, řreifřwaldu, Wřotřřlawju, řali a řonnje pōřčela, 3. wřchitzy generalni řuperintendentōjo, 4. 30 řobustawow, řiz řo wot řrala pomjenuja. Bjes nowymi řakonjemi, řotrež řo generalnej řynodže ř wuradžowanju pschedpořoža, wuřbėhujemy řakon, řo dyrbja řo nowi řararjo w řnych wōřadach, řotrež řaneho patrona nimāja, wot řřřwvineje radny a wot řřřwvineho řastupniřstwa wuřwōlicž, měřto teho řo řo nēř wot zřleje wōřady wuřwōleja, a dale řakon wo postājenju pofutneho dnja na řřředu do pōřlednjeje njedzele po řwji. řrojizy. By řara duřchne byřo, hdy by řo řkōncžnje řhromādnny pofutny džen we wřchėch ewangelskich řřřwřach řwjecžik. Druhe wāžne řakōnje a nāmjety budža řo nājřterje řiřczze na řynodže řamej pschedpořožicž. Řoruczāmy generalnu řynodu wřchitřim řwėrnym, řwoju řřřej lubowāřym řchesczijanānā a nāpomināmy ř řwėrnemu dořoprořchenju řa nju řať řōždu njedželu w řřřwi řať tež domach. Wōřebje, o řenje, rořřwėcz a wōdž psches řwojeho Ducha generalnu řynodu, řotraž je nēř ř řkuzbje řa nāřchu ewangelsku řrajnu řřřej řařo řhromāđzena. Daj, řo bychu řo jejne wuradžowanja řtāke w řwōjatej bojořczji psched řobu w řiwnej wėře a mėrnej mudrořczji a řpořcz, řo ř nich wukhadža plōd, řiz wōřtanje. řamjen.

Řořhľad w nāřchim czāřu.

Řhėřor a řhėřorka wopřtāřchřaj řāndženu njedželu Božu řkuzbu w řotřdamje. řeju řtrowosć je dořra.

W řarlinje je bjes wulřimi řankėrami (pjenjeřnikami) řaľofny njeřer nāřtať. ředny řank po druhim czini řankerot, dofelž řwojich doľnikow řpofojicž nje mōžēja. řtājenje bjes pjenjeřnym řwėřtom je pať tež psches mėru wulke. řam řraja na bursy (t. r. pjenjeřnym řermanku) a pschřadža nřz jenož řwoje řamōženje, ale pschedawāja tež te řim wot domėřjaznych řudži ř řhōwanju poruczene papjery pschezo w nāđžiji, řo řwoje řhubyne milliony řařo dořudža. řřchi tym wřchėm řu řiwni nřz jako řarōnojo ābo řrabja, ale jako wjeřchojo, mājū řchto wē řať wjele wotroczkow — a řurwow, mājā řrařne řhody a wōbyřlenja a rořbroja druhdy na ředny džen wjele řawřyntow ř jenej řenicžkej řoseřinu a hdyž potom řkōncžnje dale njeđže — dha czėřja řebi ř runje řať lořkej mřřlu řulu psches řłowu ābo wōřnu řebi na druhe wāřhne řiwjenje! řať je wōndāno wēřty řanker řhjel w řaynawje řo řepit a nēř řo řařo řřřchi, řo řtaj dwāj řratraj ř mjenom řommerřeld řo w řwojej pjenjeřniřy w řarlinje řaťřelikoj. řny pať wōbředžbujmy, řchtož řwōjaty řawoľ na řimōtheja piřche na ř. řtawje: „Wulki dořyť je, řchtož bohābořāny je a dořcz ma na tym, řchtož řemu Bōh da. Řotřiz pať řo řhzedža wōbohāczicž, řajzy řanu do řpřtowanja a do řpčze a do wjele řkupyřch a řchłōdnnych řadōřczow, řiz řnych człowjekow do řtājenja a do řatāmanřtwa pōnurja!“

ř Borřchczze. řotalny řatron nāřcheje řřřwje, řnjeř řaron ř Magnus nāđ Wōľřchinu, je přať 6. novembra po doľřim czėřpjenju czřche wuřnyť a bu řāndženu pōndželu pod wulřim dželbrāczom wofolnych řnjeřow a duřownych a zřleje wōřady na řarřym pōhřřebniřchczju řwjedženřzy řhowanj. řeho wōřřāhlicze řo nřz jenož wot řeho pschecželřtwa, ale wōřebje wot wudowow, řřřotow, řhudyřch a řhoryřch nāřcheje wōřady, řotryčž wōn řtajnje — ř wjetscha bjes pōminānja — wjele dořrotow wopofāřowasche, wutrobnje wōbžaruje. řřchi tym bėsche wōn lubořcziwny, řwėřdomitny řnjeř, řotryčž Boži dom a Boži řwōjaty džen řara lubowasche. Bōh luby řnjeř dořjelū na nřm we řbōžnej wėcznosćzi řeřuřowe řłowo: „řbōžni řu czi řmilni, pschetož woni budža řmilnosć dořtačž!“

ř Alėtneho. řa wjecřor řāndženeje pōndžele jako nāřcheje řermusche bėsche nāř nāřch řnjeř řarāť řať mjenowanemu řchesczijanřkemu řwōjbnemu (řamilyowemu) wjecřorej pschepřōřnyť. Duž bė řo wulka řhromāda řuda, řēmřow řať řserbow, do řomřchřez řala nāwalala. řastup bė dāřmo. řnjeř duřowny řenif, pōpřerāny wot nělotryřch druhich řnjeřow a řnjeřnow ř wofolnosćze, řabawjesche nāř na wřchelake wāřhne. řracze na řlawėře a na řuřřlach, pschednosčř wo „řberlinje, řeřmātorje řamjėntneje řoliny w řřřřu“, wřchelake řpėwy, wot řaubengeřez řnjeřnow ř Wōjerez řrařnje řānoschāne, tež nělotre řumoristřke (rořwjeřelāze) deřlāmāžije (pschednosčhenja) a ř wotewřenju a ř wōřřamřnenju Bože řłowo ř modlitwu a ře řhromādnym řa-

horjenym kherluschpewanjom — to wschitko wupielni zyly mjeczor na jara rjane waschnje. Pšcherucze so nam czaŝ miny. Kaž bė klyšacėz, bėchu wschitzy pšchitomni, knjeza kaž burjo, wot wscheho derje spofojeni a sa wscho jara dŝakowni. Bóh tón Knjes daj, so by ta w nėtčyščim czaŝu jara nusna jednota w duchu so tež pšches tute ŝwójbne mjeczory, kotrychž dyrbja hiščcze nėtotre ŝlėdowacz, w naschej woŝadze wobtwjerdžika a pšchisporjała!

W Krjebi je so na reformaziŝkim ŝwjedzenju towarŝtvo ewangeliŝkich mužow a mlodženzow, kotrež bė po dwělėtnym wobŝtačzu dla maľeho wobdželenja ŝobustawow trochu wuŝnyto, ŝaŝo wobnowiło. Wot wokoło 50 pšchitomnych pšchisťupichu 30. Towarŝtvo ma kóždu njeđzelu ŝwoje poŝedzenje. Prėnju njeđzelu dđeržesche so pšchednoschť wo wobrasach se ŝchleŝnyŝteje zykwinjeje historije, poŝlednju njeđzelu powjedasche knjes kantor Rychtar wo rėzy Rheinje. So bychu tola wschitzy jim jow datu ŝkladnosč k pšchisťojnemu mjekelu, k hľubŝchemu powuczenju a k luboŝnemu natwarjenju wužiwacz chzyl! Kóždy je pšchedelniwje witany. Mėŝacžny pšchinoschť je ŝnadny; najnižŝi je 10 np.

Najlėpŝi khezor zylcho ŝwėta.

Wot S. R.

„Chzych so rad i knjesom khezorom rosrėczecž.“ S tutymi ŝlowami wobroczi so pšched niz doľhim czaŝom njeđzelyzy ŝwoblefany burik pšched khezorowym hrodom w Barlinje na wyŝokoho offizėra, kiž runje i hroda won stupi.

„Haj wschaf“, tón mėnjesche, „to pať tať njeđdže. Wopomnicze, hdy by kóždy tať bjes woneho pšchisťup k khezorej mėt, njeby jow ŝa zyly džen wot wopytarjow próne byto.“

To pať sprawnny mužik njechascche ŝapŝchijecž. „ŝa ŝym extra i ŝomorŝkeje ŝem pšchijėt“, wotmolwi wón, „hdyž khezor jeno wo mni ŝlyŝchi, mje k ŝebi puŝchczi“.

„Móžno“, napscheczi i rjadami pŝcheny offizėr, „k temu pať je wopowjedzenja trieba“.

Mėt pať burik k njemu bliže stupi a dželŝche cziŝche: „Mam jow w korbitu czerŝtawu koľbaŝu. Sańdženy tydžen je haľe dželana. Hdyž móžecze nėŝto cžinicž, so móžu i khezorom rėczecž, dha doŝtanjecze tŝi.“

Offizėr so wótlje ŝmėjesche.

„Cžinju jo ŝradžu“, burik dale piŝchpotasche. „Pracze mi jeno, hdyha bydlicze. Potom te koľbaŝy cziŝche waschej žoni dam. Snaju to hiščcze wot mojeho prjedawŝcheho feldwebļa. Pola teho je so runje tať ŝtało.“

„Bėŝcze po tajkim wojat?“ so offizėr dale woprascha, kiž mėjesche na rosrėczenju se sprawnnym mužom ŝwoje wjeŝele.

„Haj wschaf“, tón wotmolwi, „pola khezora Alexandroweho garderegimenta“.

„Duž w Barlinje? Teho dla wschaf macze jow ŝnatoŝcž?“

„Nimale 35 lėt njebėch jow“, dželŝche bur; „w tym czaŝu pať je so mėsto jara pšchemėniło“.

„To chzych mėnicž“, dželŝche offizėr. „Barlin ma nėtł poľdra milliona wobudlerjow.“

„Ale chzychcze mi tola wasche bydło prajicž“, dželŝche burik ŝaŝo, ŝwoje koľbaŝy pokasuju.

„Wostajcze jeno, towarŝcho!“ so woŝobny knjes ŝmėjesche; „njeŝym ženjeny a tež njelubuju koľbaŝy jara. Hdyž pať móžu wam w nėczim ŝluzicž, dyrbi so to rad ŝtačž. Najprjedny pať prajcze mi, ŝto wy po prawom pola jeho khezoroweje majestoscze chzecze.“

„Ach“, ŝdychny tón, „to je stara hľupa wėz. Najwjazy winy je doktor.“

„Kotry doktor?“

„Wojerŝti lėkar.“

„ŝa hiščcze pšchezo njerosymju! Hdyž je waŝ doktor wopacžnje kurėrowať, wam tež khezor pomhacž njemóže.“

„Mje kurėrowať?“ napschecžimi stary, „ja wschaf njebėch thory. Wėz bė zyle hinať. S krotka, hańbuju so nėtł w zyľej wŝy.“

„Nó cžeho dla?“

„Dajcze ŝebi powjedacž. Šym pola garderegimenta ŝluzit a mojej dwaj ŝynaj ŝtaj jenož k infanteriji pšchisťoj. Šym pať knjeŝej krajnemu radžiczelej ŝawnje prajit, so budu jeho teho dla wobŝkoržicž. Hóľzaj ŝtaj wjetŝchej a ŝylniŝchej hačž ja a pšchi tym jeno pola infanterije. To njemóžu ŝebi lubicž dacž. Wjele njeđzel hižo njeħodžu wjazy do korcžny, dokelž so hnėwam na korcžma-

rjowym wuŝmėŝchowanju. Teho ŝynaj mjenujzy ŝtejitaj tu pola khezora Franzoweho grenaderŝkeho regimenta a mojej wobaj jeno w Stettinje.“

„Tať, tať?“ mėnjesche knjes offizėr pšchedelniwje. „A ŝto knjes krajny radžiczel k tej wėzy prajesche?“

„Wón tež njemóže nicžo ŝa mje cžinicž. Na poŝledtu ŝym jemu hrosť, so chzu so direktnje do Barlina podacž a knjeŝej khezorej wo tajkich kniczomnych wėzach powjedacž. Wyŝoki knjes njeby so maľo džiwať, hdy by wo tajkej njeprawdoŝczi ŝhoniť.“

„To by jeho majestoscž wėŝcze!“ dželŝche offizėr tať krucze kaž móžno, „nė, tajka wėz njeŝmė ŝamjelczana byčž“.

„Haj, to tež praju! A jako bėch hiščcze na hamcze wschėm ŝhadlam prawje wėrnoscž prajit, je mje jedyn ŝa ruku wŝať a won domjedť.“

„D, to pať je žaľoŝnje; luby towarŝcho, pšchindu dyŝ a dyŝ k naschemu lubemu khezorej. Prajcze mi wasche mjeno a hdye bydlicze. Potom dyrbju wjedžicž, tať waschej ŝynaj i kŝchcžėnŝkim mjenom rėkataj a pola kotreho regimenta ŝtejitaj. Šnano móžu w tej wėzy nėŝto cžinicž.“

„Ach, to bych so jara wjeŝelit“, dželŝche njeŝbožowny nan. „Hdy by knjes major ŝnano rad rjane plezo chzyl —“

„Wŝcho derje“, mėnjesche wyŝoki knjes. „Napiŝajcze mi jenož te mjena do tchle knižkow.“

Bur cžini, kaž bė jemu kaŝane a potom so dželėŝchaj dwaj towarŝchaj a prajeschaj ŝebi Wožemje.

Boľny nadžije poda so wjeŝny muž do ŝwojeje domŝny. Wokoło 8 dnjow bė so minyto, duž bė ŝebi stary gardista tola ŝaŝo do korcžny ŝwėrit. Se ŝwėczazymaj woczomaj powjedasche stary muž, i kaťkim wyŝokim knjesom bė so ŝeňať a so budže khezor bórŝy njeprawdoŝczi kónz cžinicž. W korcžmie ŝedželŝche bjes druhimi tež wokrjeŝny žandarm. Tón kėdžbliwje pšchipoŝľuchasche. ŝako pať bė burik wscho domupowjedat, dželŝche tón hnėwnje: „Hdyž chzecze ludžom jow baťki powjedacž, dha i najmjėnŝcha njeŝmėŝcze ŝobu nuts nascheho wyŝokoho khezorowu majestoscž. Šchtož nėŝto wo wojerŝkich wėzach roŝymy, tón budže wam do woblicza prajicž, so wy na njeħanibicžime waschnje prŝľujecze.“ Wbohi porokowany ŝrudnje na hnėwneho pohlada a druŝy wschitzy so na jeho ŝchodže wjeŝelachy. Na jene dobo pať woľasche pšchi wofnje ŝtejazy korcžmar: „Dwaj wojataj džetaj!“ Wŝchitko pohlada na njeŝwucženy wopyt. „Mojej dwaj ŝynaj“, woľasche ŝchidwženy bur a bėžesche jimaj napschecžimo. Hnydom na to ŝedželŝchaj dwaj wobararjej wótzneho kraja ŝrjedža wczėpneje ŝhromadžiny. „Kať dha wój ŝem pšchidžetaj?“ rėľasche wschudžom. „„Mamoj tŝi dny urlaub!““ wotmolwi ŝarŝchi, „„a myŝľcze ŝebi, po parŝchonŝkej pšchikaŝni khezoroweje majestoscze ŝmój do khezoroweho Alexandroweho garderegimenta do Barlina pšchėŝadženaj““. Cžisťche ŝtaji žandarm ŝwój helm na hľowu a wopuŝchczi ŝtwu. Offizėr i generalneho ŝtaba bė ŝłowo dđeržat a khezorej wėz wupowjedat, kiž so na nej tať wjeŝelesche, so namėŝcze kaŝasche: Taj dwaj ŝynaj mataj w tym ŝamym regimencze, kať jeje nan, ŝluzicž.

Zyľa wjeŝ bu ŝbudžena, jako ŝhoni, ŝchtož bė so ŝtało. Wschudžom dyrbjeschaj ŝynaj wėz rospowjedacž. Šbožowny nan pať dželŝche i horzej wutrobu: „Wcy mamy najlėpŝcheho khezora zyľcho ŝwėta.“

25. njeđzela po ŝwj. Trojizny.

Njeđzela	Mateja 24, 15—28.	1 ŝheŝalonŝkich 4, 13—18.
Póndžela	1 Kralow 19, 1—21.	ŝebrejŝkich 5, 1—14.
Wutora	= 21, 1—19.	= 6, 1—20.
Šrjeda	2 = 2, 1—14.	= 10, 1—18.
Šchtwórtk	= 4, 1—7.	= 10, 19—39.
Pjatk	= 5, 1—14.	= 12, 1—11.
Šsobota	= 6, 8—23.	ŝŝalm 124.

„Pomhaj Bóh“ je wot nėtka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež **we wschėch pšchedawarňjach „Šerb. Nowin“** na wŝach a w Budyŝchinje doŝtačž. **Na ŝchťwórcž lėta** placzĩ wón **40 np.**, jenoťliwe cžisťla so po **4 np.** pšchedawaju.